

Zorg & markt biedt opiniërende artikelen (bij voorkeur maximaal 400 woorden) en brieven (maximaal 200 woorden). Redactie: Karin Jusek, Hans Schlaghecke, Henk Snyders, Rijk Timmer, tel. 020-5928.789/696/763/729. Adres: Optiekredactie, postbus 216, 1000 AE Amsterdam, fax 020-5928.700, e-mail optiek@fd.nl. Auteurs geven toestemming hun artikel ook te publiceren in elektronische media van het FD.

Woonzorgcentra wijzen Wouter Bos de weg voor norm

Jurgen van der Heijden en Rob Prins

In de zorg, maar ook in het onderwijs, is de afgelopen 20 jaar geïnvesteerd in bouwprojecten op een wijze die als voorbeeld kan dienen voor minister Wouter Bos van Financiën hoe de economie te stimuleren.

Met zijn steun aan bank-verzekeraar ING stelt Bos zijn norm: de Staat investeert geen belastinggeld met de kans op een winst kleiner dan 70%. Het investeren in bouwprojecten kan de economie stimuleren. Moties in de Tweede Kamer van de fractieleiders Arie Slob (ChristenUnie) en Pieter van Geel (CDA) vragen het kabinet om maatregelen. Moeten deze investeringen niet ook voldoen aan de Bosnorm? Maar wanneer heeft een bouwwerk 70% kans op maatschappelijk rendement?

Gedwongen door permanente bezuiniging is in de zorg en het onderwijs niet geïnvesteerd in meer van hetzelfde, zoals meer zorgcentra en meer scholen, maar in meer met hetzelfde. Zo brengen woonzorgcentra — inmiddels al 1200 — de zorg in de woningen. Brede scholen — al 900 — gebruiken schoolgebouwen om bijvoorbeeld ook bibliotheken en kinderopvang in te huisvesten.

Samen het gebouw delen scheelt kosten en de dienstverlening van allen gaat erop vooruit. De meervoudige investering in een woonzorgcentrum of brede school is meer met hetzelfde. Dat is de oplossing om te voldoen aan de Bosnorm. Passen de investeringen die Slob en Van Geel voor ogen staan daar wel in?

Investeringen in meer (spoor)wegen, dijken en woningen zijn enkelvoudig, meer van hetzelfde.

Zij dragen ongetwijfeld bij aan de economie, maar zouden investeringen in meervoudige oplossingen de economie niet veel meer opleveren? De Nederlandse Staat is inmiddels vergelijkbaar met de onderwijs- en zorgsector. Weinig geld moet zoveel mogelijk rendement opleveren.

De Afsluitdijk is toe aan vernieuwing. De enkelvoudige oplossing is deze te verhogen om aan de veiligheidsnormen te voldoen. Even veilig is verbreding van de Afsluitdijk door middel van de aanleg van kwelders naast een bescheiden verhoging. Deze meervoudige oplossing biedt plaats aan landbouwgrond en natuurgebieden. Je doet meer met hetzelfde en krijgt als samenleving meer rendement.

Waar snelweg en spoor bij elkaar komen, kunnen reizigers hun auto verlaten om per spoor eenvoudig het centrum van een stad te bereiken. Ook kunnen deze transferia uitgroeien tot plaatsen waar reizigers met elkaar vergaderen of boodschappen doen. Op deze wijze versterken snelweg en spoor elkaar. Ze krijgen een betere maatschappelijke functie. Hun rendement is meer dan wanneer zij los van elkaar blijven als enkelvoudige investeringen.

Nu de Nederlandse economie krap bij kas zit, kan de overheid leren van bestuurders van zorgcentra en scholen. De Bosnorm dwingt de overheid om een investering goed door te rekenen. Dat zal uitwijzen dat een enkelvoudige investering aanzienlijk minder kans heeft op 70% maatschappelijk rendement dan een meervoudige investering.

Jurgen van der Heijden en Rob Prins werken als adviseur voor AT Osborne en doen onderzoek voor Transumo.